

Tienerzwangerschappen zijn niet altijd ongepland 'Ik ben 14 en droom elke nacht van een baby'tje'

Almaar meer Britse meisjes worden op jonge leeftijd bewust zwanger van hun eerste kind. Door hun baby met liefde te overspoelen, proberen ze hun slechte kindertijd te compenseren. Ook in België lijken jonge pubers soms al vroeg klaar voor de komst van hun eerste spruit.

DOOR LIESBET VAN LOOVEREN

BRUSSEL • Onderzoekers van de Joseph Rowntree Foundation interviewden meer dan vijftig jonge ouders uit Groot-Brittannië. En wat blijkt? Gebrek aan kennis over anticonceptie is niet altijd de oorzaak van tienerzwangerschappen. Sommigen zijn ervan overtuigd dat hun geluk in het stichten van een gezin ligt. De jonge vaders krijgen vaak spijt van hun beslissing, meer dan de moeders.

In Engeland zijn contraceptieven zoals de pil gratis verkrijgbaar voor tieners. Maar blijkbaar ligt het probleem niet bij de kennis van deze middelen. "Door te benadrukken dat tienerzwangerschappen niet altijd ongepland zijn, hopen we dat de regering inziet dat het huidige beleid niet op iedereen van toepassing is", zegt onderzoeker Suzanne Cater. "We willen praten met tieners die spijt hebben van hun beslissing om zo anderen met een onrealistische kijk op het ouderschap beter te informeren."

Caters studie is een doorn in het oog van de regering die al jaren probeert het aantal tienerzwangerschappen de kop in te drukken. "Deze studie is gebaseerd op een heel klein en zorgvuldig geselecteerd

publiek dat stelt dat tienerzwangerschappen een positieve optie kunnen zijn voor jonge mensen. Dat verwerpen we resoluut", zegt Beverley Hughes, Brits minister voor Kinderen. "Er zijn bewijzen

Meisjes met een moeilijke thuissituatie, die het als ouder willen beter doen, wensen sneller zwanger te worden

genoeg dat tienerouderschap negatieve gevolgen heeft voor zowel de moeders als voor de kinderen. Sinds wij deze zwangerschappen proberen in te perken, is hun aantal gedaald tot het laagste niveau in twintig jaar."

Groot-Brittannië is al jaren het land met

de meeste tienerzwangerschappen. Eén op de twintig zwangere vrouwen is er jonger dan negentien. Het verschil is groot in vergelijking met ons land waar tienerzwangerschappen slechts één op zestig keer voorkomt. "Er zijn geen Belgische gegevens over het aantal geplande tienerzwangerschappen", zegt Inge De Coster, woordvoester van het centrum voor Relatievorming en Zwangerschapsproblemen (CRZ). Het CRZ adviseert via hun luistertelefoon jongeren in de meest cruciale fase van het ongeplande zwangerschapsproces: de beslissing om de zwangerschap al dan niet verder te zetten. "Toch wordt de indruk soms gewekt dat ook bij ons meisjes veel vroeger bewust nadenken over zwanger worden. Dat het iets te maken heeft met de verschillende televisieprogramma's zoals *De bevalling*, is niet bewezen."

Op het forum van het CRZ vind je ook jonge meisjes met een kinderwens: "Ik ben een meisje van 14 en droom bijna elke nacht van een baby'tje. Hoe zou het zijn om mama te worden? Ik weet wel dat het moeilijk is met je studies en je leven wordt door elkaar gegooid, maar je hebt dan wel iets om voor te zorgen en voor te leven." De Coster: "Meisjes verlangen misschien wel vroeger naar een kind, maar dat wil niet zeggen dat ze ook effectief zwanger worden. Voor meisjes die niet willen verder studeren of die een moeilijke thuissituatie hebben en het als ouder willen beter doen, is de zwangerschap gemakkelijker gewent."

Meer informatie: www.crz.be
Luistertelefoon voor ongeplande zwangerschap: 078 15 30 45, elke avond van 18 tot 22 uur

De waarheid als een koe

De Morgen gaat voor u iedere dag op zoek naar de waarheid achter enkele uitdrukkingen met dieren. Zijn alle mieren even vlijtig, vallen oude koeien al eens in een sloot en is een tijger echt een tijger in bed.

DOOR STEPHEN ROSÉ

De olifant: symbool voor een fenomenaal geheugen

FOTO: RV

Als de vergetelheid dreigt, is er de groep

Er zijn verschillende spreekwoorden die naar een bepaald kenmerk van de olifant verwijzen. Van iemand die ongevoelig is, zeggen we dat hij een olifantenhuid heeft. Iemand met een goed geheugen heeft dan weer een olifantengeheugen. Maar hoe zit het met het olifantengeheugen van het slurfdier zelf?

"Olifanten hebben een bijzonder sterk geheugen", zegt Bruno Van Puijbroeck, curator van de zoogdieren van de Zoo van Antwerpen. "Ze leven in groepen die vooral uit verwante wijfjes bestaan. Die laatste ontfemen zich over het kroost. Mannen verlaten de groep nog voor ze volledig volwassen zijn. Op zoek naar voedsel en water leggen ze soms honderden kilometer af en dan is het voor hen, zeker in periodes van grote droogte, van levensbelang dat ze de vruchtbaarste plekjes kunnen onthouden om ze nadien terug te vinden."

Onderzoek heeft uitgewezen dat olifanten vooral afhankelijk zijn van het geheugen van het vrouwtje dat de groep leidt. Als jonge olifant legde zij in het spoor van haar leidster de weg af naar de drink- en eetplaatsen en zal ze haar kudde langs diezelfde weg leiden. De olifantenpaden zijn dan ook vaak al eeuwen dezelfde.

Met hun fenomenaal geheugen kunnen ze ook soortgenoten en zelfs verzorgers herkennen, zelfs jaren na een ontmoeting. "In dierenruïnen en circussen is al herhaaldelijk gebleken dat ze een verzorger die hen mishandeld heeft of die ooit gaan lopen is bij een schijnaanval, nooit meer op een normale manier aanvaarden", zegt Van Puijbroeck. Op plaatsen waar een

soortgenoot stierf durven ze al eens halt te houden om het overleden groepslid te herdenken.

Toch staat er ook op het geheugen van de olifant een vervaldatum. "In principe is geheugenverlies bij ieder levend wezen mogelijk als het iets ouder wordt en in het bijzonder na een zwaar hersentrauma," weet Van Puijbroeck. "Al hebben wij er in de zoo geen gegevens over."

Zeker in periodes van grote droogte is het van levensbelang dat olifanten de beste drink- en eetplekjes onthouden

Remedies tegen geheugenverlies bij olifanten zijn er (nog) niet. Middelen om het geheugen op hun oude dag te stimuleren, zoals het invullen van kruiswoordraadsels bij mensen, zijn er al evenmin. Toch is het verlies van het olifantengeheugen voor hen niet noodzakelijk levensbedreigend. Olifanten die last hebben van geheugenverlies worden zo goed en zo kwaad mogelijk geholpen door hun soortgenoten. Als teken en blijk van respect voor het verlies van een fenomenaal olifantengeheugen.

Morgen: Hoe beleefd zijn ongelikte beren?

Blondjes in de ijstijd

Een grap maken over domme blondjes kon je in de ijstijd maar beter achterwege laten. Nieuw wetenschappelijk onderzoek heeft immers aangetoond dat er ook blonde mammoeten bestaan hebben.

Wetenschappers hebben een vrij nauwkeurig beeld van hoe de grote olifantachtigen die in de oertijd uitstierven, eruit moesten hebben gezien. Dat ze een wollige vacht hadden is al langer bekend. Maar over de kleur van die vacht tasten deskundigen tot voor kort in het duister. Duitse wetenschappers hebben daar nu verandering in gebracht.

Door genetische technieken toe te passen op een 43.000 jaar oud mammoetbot uit Siberië, zijn ze erachter gekomen dat de dieren verschillende kleuren hadden, enigzins vergelijkbaar met het haar van mensen en honden. In het wetenschappelijke tijdschrift *Sciences* schrijven de onder-

zoekers dat een gen met de naam Mclr verantwoordelijk moet zijn geweest voor de kleur van de wollige mammoetvacht.

De mammoet mag dan uitgestorven zijn, het Mclr-gen bestaat nog altijd en is verantwoordelijk voor de haarkleur van diverse hedendaagse dieren. Zo is bekend dat een verminderde activiteit van Mclr bij mensen resulteert in rood haar, terwijl het bij honden, muizen en paarden zorgt voor een geelkleurige vacht.

Net als bij mensen en verschillende dieren, was ook bij mammoeten de haarkleur verschillend per individu. Afhankelijk van de activiteit van het Mclr-gen kon de vacht van de beesten donkerbruin tot zwart zijn, maar ook blond tot lichtblond. De wetenschappers sluiten niet uit dat er daarnaast ook roodharige mammoeten zijn geweest.

In hetzelfde tijdschrift oppert een ande-

re groep wetenschappers dat ook de vacht van een bepaalde muissoort, die op de stranden in Florida leeft, verschillende kleuren kan hebben. Die eigenschap wordt ook in dit geval aangestuurd door datzelfde Mclr-gen en wordt door de muizen gebruikt om zich te kunnen camoufleren. Met hun gelijke kleur kunnen zij zich beter in het zand en de duinen voor natuurlijke vijanden verschuilen.

Dat ook de gigantische mammoet de verschillende kleuren gebruikte om zich te camoufleren, is echter moeilijk voor te stellen. De dieren waren zo groot dat het weinig uitmaakte of ze een met een lichte of donkere vacht door een sneeuwlandschap trokken. "Zelfs een blonde mammoet zou je niet gemakkelijk over het hoofd zien", aldus de Duitse evolutiebioloog Hofreiter, die meewerkte aan het onderzoek.

Wolk van licht

In Duitsland waren velen bang dat ze dit weekend een ufo hadden gezien. 'Het zijn lichtende nachtwolken die je ziet', zegt Marc Van den Broeck van sterrenwacht Urania. 'Vrijdagavond tussen elf en twaalf zagen wij deze mooie lichtgevende nachtwolk, we hebben er een uur lang naar zitten kijken. De zon zakt minder diep onder de horizon in de zomer. Sommige wolken vangen het licht van de ondergegangene zon nog op. Deze week kunnen we er nog te zien krijgen.'